

Insolvenční rejstřík

Ustanovení § 420 insolvenčního zákona neukládá insolvenčnímu soudu povinnost zveřejnit v insolvenčním rejstříku (v seznamu dlužníků) identifikační číslo osoby, jde-li o dlužníka - fyzickou osobu, který ke dni zahájení insolvenčního řízení (§ 97 odst. 1 část věty za středníkem) již není podnikatelem.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 NSČR 104/2013 ze dne 30.9.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v insolvenční věci dlužníka J.K., vedené u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích pod sp. zn. KSPA 56 INS 388/2008, o přihlášce pohledávky věřitele č. 12, o dovolání věřitele č. 12 M.Technogas s. r. o., se sídlem v P., zastoupeného JUDr. V.T., advokátem, se sídlem v P., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. srpna 2012, č. j. KSPA 56 INS 388/2008, 1 VSPH 957/2012-P12-9, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Usnesením ze dne 1. června 2012, č. j. KSPA 56 INS 388/2008-P12-3, Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích (dále jen „insolvenční soud“):

- 1/ Určil, že k přihlášce pohledávky věřitele č. 12 M.Technogas s. r. o. ve výši 88.056,- Kč se nepřihlíží (bod I. výroku).
- 2/ Odmítl přihlášku pohledávky věřitele č. 12 (bod II. výroku).
- 3/ Určil, že právní mocí rozhodnutí končí účast věřitele č. 12 v insolvenčním řízení (bod III. výroku).

Insolvenční soud - odkazuje na ustanovení § 83, § 173 odst. 1 a § 185 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) - vyšel z toho, že:

- 1/ Insolvenční řízení v insolvenční věci dlužníka bylo zahájeno u insolvenčního soudu dne 8. února 2008.
- 2/ Usnesením ze dne 12. března 2008, č. j. KSPA 56 INS 388/2008-A-30, insolvenční soud mimo jiné zjistil úpadek dlužníka, rozhodl o prohlášení konkursu na majetek dlužníka a ustanovil insolvenčního správce. Zároveň vyzval věřitele, kteří tak dosud neučinili, aby do 30 dnů ode dne rozhodnutí o úpadku přihlásili své pohledávky, s tím, že k přihláškám, které budou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují.
- 3/ Rozhodnutí o úpadku bylo zveřejněno v insolvenčním rejstříku a jeho účinky nastaly 12. března 2008 v 14.54 hodin. Lhůta k přihlašování pohledávek tak skončila dne 11. dubna 2008.

Na tomto základě pak dospěl k následujícím závěrům:

- 1/ Jelikož lhůta k přihlašování pohledávek v insolvenčním řízení je lhůtou procesní, postačuje, aby byla přihláška pohledávky v poslední den určené lhůty podána k poštovní přepravě.
- 2/ Podle usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. KSPA 56 INS 388/2008, 2 VSPH 1332/2011 (přesněji jde o usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 23. ledna 2012, č. j. KSPA 56 INS 388/2008, 2 VSPH 1332/2011-P11-7) je povinností insolvenčního soudu zapsat do seznamu dlužníků insolvenčního rejstříku identifikační číslo dlužníka - fyzické osoby, i když v době zahájení insolvenčního řízení již nepodnikal.

3/ Identifikační číslo osoby (dlužníka) bylo „v systému ISIR“ zveřejněno dne 22. února 2012 (P12-2). Dne 22. února 2012 tedy začala běžet nová lhůta pro podání přihlášek, která skončila dne 23. března 2012.

4/ Věřitel č. 12 přihlásil pohledávku do insolvenčního řízení až 26. dubna 2012 (kdy ji osobně doručil insolvenčnímu soudu), tedy v době, kdy již uplynula i náhradní lhůta k přihlášení pohledávek. Přihláška je tedy opožděná, přičemž prominutí zmeškání lhůty není podle ustanovení § 83 insolvenčního zákona přípustné.

K odvolání věřitele č. 12 Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným usnesením potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

Odvolací soud vyšel především z ustanovení § 2 písm. b/, § 136 odst. 2 písm. d/, odst. 3, odst. 4, § 173 odst. 1 a 4, § 185 a § 420 odst. 2 insolvenčního zákona, přičemž po přezkoumání napadeného usnesení dospěl k následujícím závěrům:

1/ Při posuzování včasnosti přihlášky se soudní praxe ustálila na tom, že k zachování lhůty pro podání přihlášek stanovené insolvenčním soudem v rozhodnutí o úpadku postačí, je-li přihláška posledního dne lhůty odevzdána orgánu, který má povinnost písemnost doručit. Nejde-li o známé věřitele dlužníka, kteří mají své obvyklé místo pobytu, bydliště nebo sídlo v některém z členských států Evropské unie s výjimkou Dánska (§ 430 insolvenčního zákona), nedoručuje insolvenční soud známým věřitelům dlužníka zvláště (jinak než vyhláškou podle ustanovení § 71 insolvenčního zákona) ani vyhlášku, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, ani rozhodnutí o úpadku [potud odvolací soud odkázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. září 2008, sen. zn. 29 NSČR 4/2008, uveřejněné pod číslem 25/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 25/2009“), které je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu, jakož i na usnesení Ústavního soudu ze dne 26. ledna 2009, sp. zn. I. ÚS 2536/08 (jde o usnesení, jímž Ústavní soud odmítl ústavní stížnost podanou proti R 25/2009), které je - stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže - dostupné i na webových stránkách Ústavního soudu].

2/ Informace o identifikačním čísle osoby byla u dlužníka (jenž již nepodniká, ale před zahájením insolvenčního řízení byl podnikatelem) zveřejněna v insolvenčním rejstříku 22. února 2012 v 10.41 hodin (P-12-2) a konec stanovené (přihlašovací) lhůty připadl nejpozději na 23. březen 2012. Věřitel č. 12 podal přihlášku u insolvenčního soudu 26. dubna 2012, tedy opožděně.

3/ Koncepce insolvenčního zákona je založena na informovanosti účastníků a dalších osob o průběhu insolvenčního řízení prostřednictvím insolvenčního rejstříku. Rejstřík je podle ustanovení § 419 odst. 1 insolvenčního zákona informačním systémem veřejné správy veřejně přístupným na internetu a díky tomu poskytuje všem osobám klíčové informace o rozhodnutích soudu i dalších písemnostech obsažených v insolvenčním spisu. Jeho správcem je Ministerstvo spravedlnosti. Na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti je jako součást tohoto informačního systému veřejnosti nabízena webová služba aplikace ISIR, která poskytuje podobné informace jako webové rozhraní aplikace ISIR přizpůsobené pro automatickou strojovou komunikaci. Podle bodu 1. podmínek této služby je určena pro subjekty, které potřebují automatické zpracování informací. Současně se v podmínkách uvádí, že služba předpokládá vytvoření vlastních kopií databází na straně uživatelů. Jako příklad typické akce se v bodu 1.5.1. podmínek uvádí druhá akce, která nese informace o dlužníkovi, kromě jiných též identifikační číslo.

4/ Podmínky služby provozované v rámci informačního systému veřejné správy tak vycházejí z údajů, které se povinně zapisují do insolvenčního rejstříku, respektive do seznamu dlužníků, jejichž výčet je obsažen v ustanovení § 420 odst. 1 až 3 insolvenčního zákona. Tyto údaje je insolvenční soud podle odstavce 4 téhož ustanovení povinen zapsat do seznamu dlužníků, respektive zveřejnit je v insolvenčním rejstříku, jakmile nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nejpozději však do 7 dnů po tomto okamžiku. Účelem této úpravy je, jak výše naznačeno, umožnit

věřitelům, kteří zpracovávají data svých klientů v automatizovaných systémech, aby mohli porovnáváním údajů ve svých klientských databázích s údaji v systému ISIR pravidelně zjišťovat, zda ohledně jejich klienta (dlužníka) bylo zahájeno insolvenční řízení, a posléze sledovat jeho průběh.

5/ Z ustanovení § 420 odst. 2 insolvenčního zákona se podává, že je-li dlužník fyzickou osobou, která je podnikatelem, zapisuje se do seznamu dlužníků též identifikační číslo. Rozhodující pro výsledek odvolacího řízení bylo v daném případě posouzení správnosti závěru insolvenčního soudu, dle něhož bylo identifikační číslo osoby (dlužníka) zveřejněno ve lhůtě delší než 30 dnů před podáním přihlášky odvolatelem.

6/ Ze shora uvedených zjištění je zjevné, že informaci o identifikačním čísle osoby (dlužníka) insolvenční soud doplnil do insolvenčního rejstříku a tam zveřejnil 22. února 2012 (informace se dosud nachází v insolvenčním rejstříku).

7/ V přihlašovací lhůtě [fakticky prodloužené opožděným zveřejněním informace o identifikačním čísle osoby (dlužníka) do 23. března 2012] tedy věřitel č. 12 pohledávku nepřihlásil. Závěr insolvenčního soudu, že přihláška je opožděná, je proto správný [věřitel č. 12 vychází z nesprávných informací o okamžiku zveřejnění identifikačního čísla osoby (dlužníka) v insolvenčním rejstříku].

Proti usnesení odvolacího soudu podal věřitel č. 12 dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 238a odst. 1 písm. a/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), namítaje, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř., tedy, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel namítá, že:

1/ Tím, že insolvenční soud (ač dlužník tento údaj uvedl v insolvenčním návrhu) nesplnil (ke dni rozhodnutí o úpadku) povinnost zveřejnit v insolvenčním rejstříku údaj o identifikačním čísle osoby (dlužníka) podle § 420 odst. 4 insolvenčního zákona, se stalo neúčinným určení přihlašovací lhůty v rozhodnutí o úpadku dlužníka.

2/ Oba soudy (proto) pochybily, jestliže uzavřely, že zveřejněním identifikačního čísla osoby (dlužníka) [dne 22. února 2012] začala běžet nová lhůta pro podávání přihlášek věřitelů, která opět činí 30 dnů.

3/ Dovolatel míní, že v takovém případě musí insolvenční soud novým usnesením změnit lhůtu pro podání přihlášek pohledávek. Nelze automaticky vycházet z toho, že nová lhůta má trvat 30 dnů, neboť podle ustanovení § 136 odst. 3 insolvenčního zákona může být stanovena i delší lhůta (až 2 měsíce). Insolvenční soud mohl takové usnesení vydat za přiměřeného použití (dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona) § 170 odst. 2 o. s. ř. Jde (totiž) o usnesení, kterým se upravuje vedení řízení a jímž není vázán. Jestliže se tak nestalo (nebylo vydáno nové usnesení o lhůtě k přihlášení pohledávek), pak lhůta k přihlášení pohledávek není (až do jejího stanovení v novém usnesení) nijak časově ohraničena.

4/ Tento závěr je v souladu s ustanovením § 173 odst. 1 insolvenčního zákona, podle jehož první věty věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. Insolvenční soud v tomto řízení dosud nové usnesení nevydal, nová lhůta pro podávání přihlášek tak nebyla platně vymezena usnesením insolvenčního soudu. Přihlašovací lhůta tedy stále běží a dovolatelova přihláška je včasná.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7., článku II, zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání věřitele č. 12 proti usnesení odvolacího soudu je (bez dalšího) přípustné podle ustanovení § 239 odst. 3 části věty před středníkem o. s. ř.; srov. R 25/2009 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne

27. července 2011, sen. zn. 29 NSČR 35/2009, uveřejněné pod číslem 151/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného rozhodnutí je na danou věc uplatnitelný především insolvenční zákon ve znění účinném do 31. října 2012 (tj. naposledy ve znění zákona č. [167/2012](#) Sb.).

Podle ustanovení § 71 odst. 3 insolvenčního zákona povinnost insolvenčního soudu zveřejnit vyhláškou různé údaje, stanovená v tomto zákoně, je splněna vyvěšením příslušné písemnosti na úřední desce insolvenčního soudu se současným zveřejněním v insolvenčním rejstříku, pokud zákon nestanoví pouze zveřejnění písemnosti na úřední desce insolvenčního soudu; při zveřejnění písemnosti v insolvenčním rejstříku platí odstavec 2 obdobně.

Dle ustanovení § 136 insolvenčního zákona rozhodnutí o úpadku musí obsahovat (též) výzvu, aby věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve stanovené lhůtě, s poučením o následcích jejího zmeškání (odstavec 2 písm. d/). Lhůta k přihlášení pohledávek stanovená v rozhodnutí nesmí být kratší 30 dnů a delší 2 měsíců (odstavec 3). Je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, činí lhůta k přihlášení pohledávek 30 dnů (odstavec 4).

Ustanovení § 173 odst. 1 insolvenčního zákona dále určuje, že věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují.

Dle ustanovení § 185 insolvenčního zákona, jestliže v průběhu insolvenčního řízení nastala skutečnost, na základě které se podle tohoto zákona k přihlášce pohledávky nebo k přihlášené pohledávce nepřihlíží, insolvenční soud odmítne přihlášku rozhodnutím, proti kterému je odvolání přípustné a které se doručuje zvláště přihlášenému věřiteli, dlužníku a insolvenčnímu správci; odvolání proti němu může podat jen přihlášený věřitel. Právní mocí takového rozhodnutí účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení končí; o tom insolvenční soud přihlášeného věřitele uvědomí ve výroku rozhodnutí.

Z ustanovení § 420 insolvenčního zákona se dále podává, že je-li dlužník fyzickou osobou, zapisuje se do seznamu dlužníků jeho jméno, příjmení, bydliště, rodné číslo, a nemá-li rodné číslo, datum narození; jde-li o fyzickou osobu, která má podle zvláštního právního předpisu sídlo, zapíše se do seznamu dlužníků i její sídlo (odstavec 1). Je-li dlužníkem fyzická osoba, která je podnikatelem, zapisuje se do seznamu dlužníků vedle údajů podle odstavce 1 i dodatek odlišující její firmu, používali jej při svém podnikání, dále místo podnikání, jestliže se liší od bydliště, a identifikační číslo (odstavec 2). Je-li dlužník právnickou osobou, zapisuje se do seznamu dlužníků jeho obchodní firma nebo název, sídlo a identifikační číslo (odstavec 3). Údaje podle odstavců 1 až 3 zapíše insolvenční soud do seznamu dlužníků, jakmile nastanou účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nejpozději však do 7 dnů po tomto okamžiku; není-li mu některý z těchto údajů v uvedené době

znám, zapíše jej insolvenční soud do seznamu dlužníků, jakmile v insolvenčním řízení vyjde najevo (odstavec 4).

Zveřejňováním předepsaných údajů v insolvenčním rejstříku coby informačnímu systému veřejné správy, jehož správcem je Ministerstvo spravedlnosti (§ 419 odst. 1 insolvenčního zákona), se Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi již zabýval, přičemž dospěl k následujícím závěrům:

1/ Rozhodnutí o úpadku ve smyslu ustanovení § 136 odst. 1 insolvenčního zákona se vydává formou usnesení (§ 88 odst. 1 insolvenčního zákona). Obecné náležitosti takového usnesení, jak jsou za přiměřené aplikace § 7 odst. 1 o. s. ř. obsaženy v § 169 odst. 1 o. s. ř., jsou co do podoby záhlaví usnesení vydaného v insolvenčním řízení modifikovány úpravou obsaženou v § 88 odst. 2 insolvenčního zákona (jež má potud přednost před § 169 odst. 1 o. s. ř.) a co do výrokové části usnesení pak úpravou obsaženou v § 136 odst. 2 insolvenčního zákona.

Předepsané (povinné) náležitosti výrokové části rozhodnutí o úpadku mají ovšem rozdílnou povahu, což se projevuje i jejich pojmenováním ve struktuře § 136 odst. 2 o. s. ř. Jsou tam označeny jako „výroky“ (písmena a/, b/, g/ a h/), jako výzvy (písmena d/ až f/) a jako údaj (písmeno c/) a označení (písmeno i/).

O „výrocích“ hovoří insolvenční zákon v § 136 odst. 2 především v souvislosti s rozhodnutím o věci samé, jež je důsledkem zjištění, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí (§ 136 odst. 1 insolvenčního zákona); srov. k tomu § 136 odst. 2 písm. a/ insolvenčního zákona. Takové rozhodnutí vede ke změně právního postavení dlužníka (jde v daném smyslu o statusové rozhodnutí). Dále je takto pojmenováno rozhodnutí, jímž se určitému subjektu (insolvenčnímu správci) zakládají práva a povinnosti (§ 136 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona) a patří mezi ně i rozhodnutí, jímž se určuje (nařizuje) termín konání schůze věřitelů a přezkumného jednání (§ 136 odst. 2 písm. g/ insolvenčního zákona) a jímž se dlužníku ukládá splnit povinnost, které nedostál (byť i proto, že mu nebyla uložena) v dřívější fázi insolvenčního řízení (§ 136 odst. 2 písm. h/ insolvenčního zákona). Všechna tato rozhodnutí mají společné, že jsou jimi zakládány účinky nebo vydávány pokyny, jejichž bezprostřední nedodržení může způsobit procesním subjektům, jimž jsou adresovány, nepříznivé následky. Současně jde o rozhodnutí, jejichž vydání insolvenční zákon předjímá jen za určité situace (v případech uvedených v § 136 odst. 2 písm. a/ a b/ insolvenčního zákona jen tehdy, je-li zjištěn dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a v případě uvedeném v § 136 odst. 2 písm. h/ insolvenčního zákona jen tehdy, nebyly-li příslušné seznamy předloženy dříve) nebo v podobě, která se pro každé jednotlivé insolvenční řízení liší (při určení termínu konání schůze věřitelů a přezkumného jednání ve smyslu § 136 odst. 2 písm. g/ insolvenčního zákona).

Skupina „výzev“ představuje ve struktuře § 136 odst. 2 insolvenčního zákona ta rozhodnutí nebo pokyny, jejichž prostřednictvím jsou oslovené osoby informovány o tom, jak by se měly podle insolvenčního zákona chovat, aby neutrpěly újmu na svých právech. Jinak řečeno, jde o splnění poučovací povinnosti soudu ohledně jednání, k němuž nemohou být poučovány osoby nuceny proti své vůli, jež však může předejít pro ně nepříznivým důsledkům. Nerespektování výzvy (poučení) insolvenčního soudu, aby věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve stanovené lhůtě (jejíž délka se odvíjí od úpravy obsažené v § 136 odst. 3 a 4 insolvenčního zákona), způsobuje (v souladu s poučením, jež má být současně - dle § 136 odst. 2 písm. d/ insolvenčního zákona - poskytnuto), že k přihlášce podané později insolvenční soud nepřihlíží a pozdě uplatněná pohledávka se v insolvenčním řízení neuspokojuje (§ 173 odst. 1 insolvenčního zákona).

(...)

Chybí-li v rozhodnutí o úpadku některá z předepsaných náležitostí, kterou současně nelze

charakterizovat jako tu, jíž mělo být rozhodnuto o předmětu insolvenčního řízení, neznamená to samozřejmě, že by možnost (povinnost) insolvenčního soudu učinit příslušnou výzvu, poskytnout příslušnou informaci nebo nařídit přezkumné jednání definitivně skončila uplynutím lhůt, k nimž se váže úprava obsažená v § 166 o. s. ř. Lze tak učinit (takový nedostatek napravit) i později, samostatně vydaným usnesením, u vědomí, že dokud se tak nestane, nejsou procesní subjekty povinny postupovat v insolvenčním řízení způsobem předjímaným v opomenuté výrokové části rozhodnutí o úpadku [usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2011, sen. zn. 29 NSČR 21/2011, uveřejněném ve zvláštním čísle I. časopisu Soudní judikatura (Judikatura konkursní a insolvenční), ročník 2012, pod číslem 17].

2/ Zákonem není předepsán způsob, jakým má uživatel provádět vyhledávání dlužníků v insolvenčním rejstříku. Použije-li při vyhledávání některý (či více) z údajů umožňujících spolehlivou identifikaci hledané osoby, nelze mu klást k tíži, že nepoužil ještě jiné údaje. U právnické osoby pak k údajům, jež mají přinést spolehlivý výsledek vyhledávání, patří identifikační číslo osoby a/nebo obchodní firma nebo název (potud, že dlužník i při zobrazení více záznamů plynoucích z možné zaměnitelnosti obchodní firmy nebo názvu nezůstane ve výsledcích vyhledávání uživateli insolvenčním rejstříku utajen). Výsledky vyhledávání na základě zadaných parametrů musí být přitom stejné bez ohledu na to, zda tyto byly zadány do formuláře „základního“ či do formuláře hledání „pokročilého“ [srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2011, sen. zn. 29 NSČR 35/2010, uveřejněné ve zvláštním čísle I. časopisu Soudní judikatura (Judikatura konkursní a insolvenční), ročník 2012, pod číslem 21, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. dubna 2013, sen. zn. 29 NSČR 17/2011, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 5, ročník 2014, pod číslem 60 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 2014, sen. zn. 29 NSČR 11/2012].

3/ Vyjde-li až v průběhu insolvenčního řízení najevo, že dlužník, který již nebyl považován za podnikatele, má závazky (dluhy) vzešlé z jeho podnikání (tj. že ve smyslu ustanovení § 389 odst. 1 insolvenčního zákona „je“ podnikatelem), nelze insolvenčnímu soudu (důvodně) vytýkat, že do té doby v insolvenčním rejstříku nezveřejnil údaj identifikačního čísla osoby dlužníka.

Dozvěděl-li se věřitel z (jiných) údajů obsažených v insolvenčním rejstříku, že insolvenční soud zjistil úpadek dlužníka, není pro posouzení, zda přihlásil pohledávku za dlužníkem v insolvenčním řízení včas, významná skutečnost, že v insolvenčním rejstříku nebyl zveřejněn údaj identifikačního čísla osoby dlužníka (usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 11/2012).

K těmto (judikatorně ustáleným) závěrům Nejvyšší soud dodává, že z usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 11/2012, jakož i z (tam zmíněného) usnesení Ústavního soudu ze dne 3. dubna 2013, sp. zn. I. ÚS 1719/11, plyne, že tam, kde absence údaje povinně zveřejňovaného v insolvenčním rejstříku mohla mít (měla) vliv na možnost věřitele přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka v propadné přihlašovací lhůtě určené rozhodnutím o úpadku, tato přihlašovací lhůta začala běžet (v délce předepsané rozhodnutím o úpadku) až okamžikem zveřejnění takového údaje v insolvenčním rejstříku. Přitom ve věci, v níž bylo vydáno usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 11/2012, bylo tímto chybějícím údajem právě identifikační číslo osoby (dlužníka) [pro něž je v § 88 odst. 2 insolvenčního zákona zavedena legislativní zkratka „identifikační číslo“].

Již na tomto základě lze pro poměry této věci uzavřít, že dovolání není opodstatněné. Oba soudy v dané věci stanovily počátek běhu propadné přihlašovací lhůty (30 dnů) určené rozhodnutím o úpadku až ke dni, kdy bylo v insolvenčním rejstříku zveřejněno identifikační číslo osoby (dlužníka), tj. k 22. únoru 2012. Jejich závěr, že i lhůta počítaná od tohoto data uplynula ve vztahu k dovolatelově pohledávce marně a že je důvod přihlášku odmítnout ve smyslu ustanovení § 173 odst. 1 a § 185 insolvenčního zákona, je souladný s výše citovanou judikaturou.

Oporu v zákoně naopak nemá názor dovolatele, že určení přihlašovací lhůty v rozhodnutí o úpadku dlužníka se stalo neúčinným [pro absenci údaje o identifikačním čísle osoby (dlužníka)] a že bez vydání nového usnesení (nové výzvy k přihlašování pohledávek) žádná přihlašovací lhůta neběží.

Jako zjevně nepřiléhavý je třeba v dané souvislosti odmítnout též dovolatelův názor, že usnesení (výzva) o lhůtě k přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení je svou povahou usnesením, kterým se upravuje vedení řízení (a jímž insolvenční soud proto není vázán); to vylučuje již skutečnost, že se zmeškáním přihlašovací lhůty se pojí účinky, jež věřitele (přihlašovatele pohledávky) vylučují z další účasti na řízení.

Nejvyšší soud nicméně dodává, že v situaci, kdy v řízení nebylo pochyb o tom, že dlužník - fyzická osoba ke dni zahájení insolvenčního řízení (jímž je ve smyslu ustanovení § 97 odst. 1 části věty za středníkem insolvenčního zákona 8. února 2012, kdy insolvenční návrh došel insolvenčnímu soudu) již nebyl podnikatelem, nebyl dán ani důvod počítat běh lhůty určené v rozhodnutí o úpadku k přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení od jiného dne než ode dne zveřejnění rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku.

Budiž v této souvislosti především řečeno (v návaznosti na závěry obsažené ke spolehlivosti údajů, jejichž prostřednictvím lze provádět vyhledávání dlužníků v insolvenčním rejstříku, v usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 29 NSČR 35/2010), že u dlužníka - fyzické osoby nepatří k těmto spolehlivým identifikátorům samo o sobě identifikační číslo osoby (dlužníka) [bez zřetele k tomu, že jde o podnikatele]. Věřitel, který pro účely prověření, zda je vedeno insolvenční řízení na majetek jeho dlužníka (fyzické osoby), použije pouze tento údaj (tento identifikátor), nekoná v souladu s obecným právním principem „vigilantibus iura skripta sunt“ (bdělým náleží práva).

Je tomu tak především proto, že ve věřitelském insolvenčním návrhu nemusí být tento údaj o dlužníku - fyzické osobě uveden prostě proto, že jej insolvenční návrhovač nezná. Nesprávnost postupu insolvenčního soudu pak nelze spatřovat v tom, že tento údaj nezveřejní v insolvenčním rejstříku proto, že mu jej nesdělil (lhostejno proč) dlužník - fyzická osoba, ač tak měl učinit (tyto situace předjímá úprava obsažená v § 420 odst. 4 insolvenčního zákona).

Nespolehlivost tohoto údaje coby jediného identifikátoru dlužníka - fyzické osoby pro účely zjištění, zda je vedeno insolvenční řízení na majetek dlužníka plyne též z ustanovení § 420 odst. 2 insolvenčního zákona. To ukládá insolvenčnímu soudu zapsat do insolvenčního rejstříku (do seznamu dlužníků) též identifikační číslo (osoby) jen tehdy, je-li dlužníkem fyzická osoba, která „je podnikatelem“.

Jazykový ani teleologický výklad daného ustanovení pak nevyvolávají žádných pochyb o jeho významu v tom ohledu, že má jít o reakci insolvenčního soudu na současný (podnikatelský) status dlužníka - fyzické osoby a nikoli o pobídku k tomu, aby byl insolvenční rejstřík doplňován o identifikační čísla (osoby) týkající se podnikatelských aktivit dlužníka - fyzické osoby z minulosti (dávné i nedávné). Tento úsudek ostatně posiluje i ta část označeného ustanovení, která ukládá insolvenčnímu soudu, aby v případě, že dlužníkem je fyzická osoba, která „je podnikatelem“, zapsal do insolvenčního rejstříku (do seznamu dlužníků) dodatek odlišující firmu dlužníka - fyzické osoby, „používá-li jej při svém podnikání“ a místo podnikání, „jestliže se liší od bydliště“. Také formulace užitá u těchto údajů dozajista nesměřuje k „historickému“ zkoumání dodatků, jež odlišovaly firmu dlužníka v minulosti, ani nevybízí k zápisu jakéhokoli místa podnikání dlužníka z minulosti, odlišného od dlužníkovy bydliště. To ostatně dokumentuje též úprava obsažená (pro rozhodné období) v ustanovení § 13a odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (ve znění účinném do 31. prosince 2013), jež povinnost uvádět tyto údaje v obchodních listinách ukládá

tomu, kdo podnikatelem „je“, nikoli tomu, kdo jím v minulosti „byl“.

Jakkoli Nejvyšší soud shledává užitečnou a zákonu neodporující praxi insolvenčních soudů, které v zájmu plné informovanosti věřitelů dlužníka doplní v insolvenčním rejstříku údaj o identifikačním čísle (osoby) dlužníka - fyzické osoby, jehož dřívější podnikatelský status může souviset s pohledávkami uplatňovanými věřiteli v insolvenčním řízení, povinné zveřejnění takového údaje v insolvenčním rejstříku předepisuje insolvenční zákon insolvenčnímu soudu jen ohledně dlužníka - fyzické osoby, který ke dni zahájení insolvenčního řízení stále „je podnikatelem“.

Jinak řečeno, ustanovení § 420 insolvenčního zákona neukládá insolvenčnímu soudu povinnost zveřejnit v insolvenčním rejstříku (v seznamu dlužníků) identifikační číslo osoby, jde-li o dlužníka - fyzickou osobu, který ke dni zahájení insolvenčního řízení (§ 97 odst. 1 část věty za středníkem) již není podnikatelem.

Skutečnost, že insolvenční soud zveřejnil v insolvenčním rejstříku po uplynutí propadlé přihlašovací lhůty určené rozhodnutím o úpadku identifikační číslo osoby týkající se dlužníka - fyzické osoby, který ke dni zahájení insolvenčního řízení již nebyl podnikatelem, nemá žádný vliv na běh této lhůty.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243b odst. 2 část věty před středníkem o. s. ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výděлку \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)